

راهی که نادر برای انگلیسی ها گشود

۸ اسفند ۱۳۹۴ ساعت ۲۳:۴۵

به نوشته «میرزا مهدی» منشی و وقایع نگار نادرشاه که «لکهارت» مولف تاریخ این شاه ایرانزمین و مرد نیرومند شرق مطالب او را هم سند تالیف خود قرار داده است نبرد کرنال Karnal میان ارتش های دو امپراتوری ایران و هندوستان از پانزدهم ذیحجه (مصادف با ۲۴ فوریه ۱۷۳۹) آغاز شده بود. محل صف آراییی دو ارتش، دشت مجاور شهر کرنال (امروزه شهری ۲۲۰ هزار نفری) واقع در ایالت هاریانا و ۲۰ فرسنگی (۱۲۰ کیلومتری) شمال دهلی بود.

جوان و تاریخ- گفتگو و تاریخ شفاهی

به نوشته «میرزا مهدی» منشی و وقایع نگار نادرشاه که «لکهارت» مولف تاریخ این شاه ایرانزمین و مرد نیرومند شرق مطالب او را هم سند تالیف خود قرار داده است نبرد کرنال Karnal میان ارتش های دو امپراتوری ایران و هندوستان از پانزدهم ذیحجه (مصادف با ۲۴ فوریه ۱۷۳۹) آغاز شده بود. محل صف آراییی دو ارتش، دشت مجاور شهر کرنال (امروزه شهری ۲۲۰ هزار نفری) واقع در ایالت هاریانا و ۲۰ فرسنگی (۱۲۰ کیلومتری) شمال دهلی بود. محمدشاه امپراتور گورکانی (تیموری - مغول تبار) هندوستان شخصا در صحنه نبرد حضور داشت. خان دوران، سعادت خان و نظام الملک از فرماندهان نیروهای نظامی او و علیخان کیانی و احمدخان درآنی دو تن از ژنرالهای نادرشاه در نبرد کرنال بودند. به نظر مورخان نظامی معاصر، این نبرد را که بیش از یک روز و چند ساعت طول نکشید نبوغ نظامی نادر برنده شد و تاکیک های او و ازجمله دوانیدن شترهای حامل تنورهای سفری شعله ور به سوی ستون های هندی فیل جنگی. به علاوه، نادر در این نبرد از توپهای سبک قابل حمل بر پشت شتر معروف به "زنبورک" استفاده کرد که جا به جایی آنها سریع و آسان بود. شمار تلفات هندیان را در این جنگ ده تا سی هزار تن نوشته اند. تلفات ارتش ایران به دو هزار نفر هم نرسید. بامداد هفدهم ذیحجه (۲۶ فوریه) محمدشاه به دیدار نادر شتافت و تاج سلطنت هند را به او تقدیم کرد و کناره گیری و تسلیم شدن خود را اعلام داشت. با اینکه به نوروژ ایرانیان ۲۴ روز مانده بود، نادرشاه تصمیم گرفت که در این روز ملی و سعد وارد دهلی شود و تا آن روز در اردوگاهش، خارج از شهر دهلی بسر برد. علت لشکرکشی نادر به هندوستان، با اینکه قبلا ایالات غربی از جمله پنجاب داوطلبانه به قلمرو نادر پیوسته بودند و مناطق شمال غربی دره سند (نواحی پیشاور و راولپندی و ...) بخشی از ایران خاوری را تشکیل می دادند، این بود که شورشیان قندهار به قلمرو هندوستان فرار کرده بودند و امپراتور این کشور حاضر به استرداد آنان نبود. نادر قبلا این شورشیان را سرکوب و قلعه آنان در قندهار را ویران و در آنجا شهر تازه ای ساخته بود. نادر هنگامی به هندوستان لشکر کشیده بود که محمدشاه گرفتار فساد و نفاق داخلی و سرکشی برخی از

راجه ها بود و انگلیسی ها مترصد افزایش ضعف داخلی جهت بسط نفوذ خود در آن شبه قاره هندوستان قبل از بازگشت از دهلی (که هفته اول ماه مه آن سال صورت گرفت) محمدشاه را در سلطنت هندوستان ابقاء و به مناطق غرب رود سند و انتقال تخت طاووس و کوه نور به ایران بسنده کرد. زیان عمومی حمله نظامی نادر به هندوستان این بود که امپراتور این کشور بیش از پیش تضعیف و راه بر تصرف تدریجی شبه قاره بر انگلیسی ها که قبلا تحت نام کمپانی هند شرقی و تجارت قدم به بنگال گذارده بودند هموار شد و مورخان مشرق زمین و روس ابراز نظر کرده اند که اگر نادر بخشی از نیروی نظامی خود را در هند باقی گذارده و یا از ابقاء محمدشاه خودداری کرده بود؛ انگلیسی ها قادر به تصرف هندوستان و از آنجا دست اندازی به ایران خاوری (افغانستان) و اعمال نفوذ در ایران نمی شدند و تاریخ مشرق زمین مسیر دیگری را می پیمود.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۲۹۶۱/گشود-انگلیسی-نادر-راهی>